

Economia de la privatització de l'educació

Henri M. Levin, *professor d'economia i educació a la Universitat de Colúmbia i director del National Center for the Study of Privatization in Education*

Abstract

In this paper, the Levin school seeks to analyse privatisation processes from a scientific standpoint and one of the main aspects covered is educational privatisation. It discusses accountability with respect to the financing of the educational system and the pros and cons of the various models, concluding with a description of the US educational focus and tendency.

Resum

El centre que dirigeix el professor Levin es dedica a analitzar des d'una perspectiva científica els processos de privatització. Un dels temes que ocupen una part dels seus estudis és el tema de la privatització de l'educació. Es discuteix sobre de qui és l'obligació de vetllar pel finançament dels centres educatius així com els avantatges i inconvenients d'un model o un altre i cap a on es tendeix amb l'educació nord-americana.

El National Center for the Study of Privatization in Education, que dirigeix el professor Levin, es dedica a analitzar, des d'una perspectiva científica, els pros i els contres dels processos de privatització. Aquesta independència és un fre a l'obtenció de fons per a la recerca.

Si bé el tema de la privatització de l'educació és un tema actual i calent, des de fa segles ha estat objecte d'atenció per part dels analistes de l'economia. Adam Smith parlava dels avantatges que les escoles fossin privades i pagades pels alumnes, si bé l'Estat hauria de garantir una educació bàsica a la població sense recursos. Ensenms, però, altres autors desenvolupaven esquemes de finançament públic de l'ensenyament. A tall de curiositat, es pot assenyalar que, a l'Anglaterra de mitjan segle XIX, els professors eren retribuïts segons els resultats obtinguts per llurs alumnes, de manera que només els bons estudiants eren admesos als exàmens.

Fins i tot un jove Milton Friedman, fa uns cinquanta anys, argumentava que cal distingir segons els diferents nivells d'ensenyament per a decidir qui ha de finançar l'activitat educativa, però que correspon al sector públic la realització de les inversions en infraestructures escolars.

Quatre són els criteris que cal considerar en l'anàlisi de la idoneïtat de la privatització de l'ensenyament:

— Eficiència (relació entre resultats obtinguts i recursos utilitzats), tant a nivell d'escoles com de sistema educatiu.

— Equitat (distribució de recursos, igualtat d'oportunitats, no-discriminació per sexe, classe social, raça, origen lingüístic o localització geogràfica).

— Cohesió social (educació comuna, valors i objectius compartits, integració).

— Llibertat d'elecció (en funció dels valors i desitjos dels pares).

— En resulten moltes possibilitats diferents, però cal tenir també en compte 3 factors condicionants:

— Finançament (mètode, fiscalitat, nivell, ajuts familiars).

— Regulació (condicions d'admissió, criteris religiosos, exigències de personal, possibilitats per als disminuïts físics o psíquics).

— Serveis addicionals (informació, transport).

Hi ha evidentment diverses incompatibilitats entre aquests elements. La informació i el transport augmenten els costos i les possibilitats d'elecció, però redueixen l'eficiència. Els ajuts familiars també incrementen la possibilitat d'elecció, però disminueixen l'equitat. La regulació de condicions d'admissió augmenta la cohesió social, però redueix la possibilitat d'elecció.

El dilema «públic o privat» no està resolt, ja que conté clares influències ideològiques. En alguns entorns s'ha desenvolupat el *xec escolar*, com un mecanisme de finançament que permet escollir centre escolar amb finançament públic. Defensat per autors com Friedman, incideix bàsicament en l'element financer. Però és evident que no n'hi ha prou. A Xile, aquest sistema funciona francament bé des de fa uns vint-i-cinc anys. Als EUA, s'ha implantat en pocs estats.

El sistema escolar als EUA està marcat per una gran autonomia dels districtes i una gran participació dels consells escolars en la captació de recursos i en la contractació de professors. Això fa que l'escola pública sigui molt diversa i majoritària. A Califòrnia, només un 10 % dels estudiants va a escoles privades.

Les escoles privades mostren també una gran diversitat en funció dels seus promotors. Hi ha una gran autonomia respecte als seus objectius, de manera que es permet que en algunes prevalguin els valors sobre els coneixements, com és el cas d'escoles evangelistes, més preocupades pel més enllà que per temes terrenals.

En el col·loqui que va seguir a la presentació, el professor Levin va comentar les especificitats del sistema educatiu als EUA, que no es basa tant en coneixement (procés d'«empassar i vomitar»), sinó a millorar les capacitats intel·lectuals dels nois i noies joves. Les escoles nord-americanes volen millorar llur imatge, potenciar mètodes més moderns d'ensenyament, etc.; hi ha grups econòmics interessats a crear una oferta privada d'educació, si bé les iniciatives en aquest camp no han estat fins ara rendibles.

Sobre el tema universitari, va comentar que el nivell de competència és molt alt: el 75 % és públic i el 25 % és privat, però també la cooperació és alta, com ara en temes de biblioteques, transports, etc. El que succeeix és que sempre es necessita l'ajut públic. Els centres privats que volen ser rendibles han de cercar i trobar el seu propi segment de mercat. El cas de molts *colleges* n'és un exemple.